

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/28/2024
Identifikačné číslo spisu:	8121010748
Dátum vydania rozhodnutia:	10.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8121010748.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru, v trestnej veci obvineného T. Č. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 10. októbra 2024 v Bratislave dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2023, sp. zn. 9To/34/2022, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku sa vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2023, sp. zn. 9To/34/2022, v ustanoveniach § 2 ods. 10, ods. 12, § 146, § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), § 322 ods. 3, § 285 písm. a) Trestného poriadku, § 20 a § 145 ods. 1 Trestného zákona a konaním, ktoré mu predchádzalo z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku

b o l p o r u š e n ý z á k o n v p r o s p e c h

obvineného T. Č..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2023, sp. zn. 9To/34/2022, z r u š u j e v celom rozsahu; zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa Krajskému súdu v Prešove p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 22. septembra 2022, sp. zn. 33Tk/1/2021, uznal obvineného T. Č.É. za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 14. júla 2020 v čase medzi 21:00 hod. až 22:00 hod. v W. na ul. F. č. XX, v parku pri lavičke, po predchádzajúcom spoločnom požití alkoholických nápojov s M. K., nar. X. N. XXXX, naposledy bytom W., ul. V. č. XXXX/XX a následnom verbálnom konflikte, ktorý vyústil do vzájomného fyzického napádania, odsúdená V. Y. sotila oboma rukami do hrude M. K., čím ho zvalila na zem, ten ostal ležať na zemi na chrbte vedľa lavičky, načo obvinený T. Č. a odsúdená V. Y. po vzájomnej dohode s úmyslom ho usmrtiť sa k nemu zohli a spoločne svojimi rukami mu zvierali hrdlo po dobu najmenej asi 10 minút, pričom mu okrem iných zranení spôsobili zlomeninu veľkého rohou jazyčky vľavo s prekrvácанím v okolí, čím ho takto zadusili zahrdúsením, čo bolo bezprostrednou príčinou smrti M. K..

Za to súd obvinenému uložil podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. pri neexistencii poľahčujúcej okolnosti a neexistencii priťažujúcej okolnosti trest odňatia slobody v trvaní 15 (pätnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad na dobu 2 (dvoch) rokov.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 25. januára 2023, sp. zn. 9To/34/2022, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d) Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodil spod obžaloby Krajského prokurátora v Prešove zo 6. mája 2021, č. Kv 40/20/7700-86, pre skutok vo vzťahu k obvinenému T. Č. právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák..

Dňa 27. decembra 2023 podal generálny prokurátor ministrovi spravodlivosti podnet na podanie dovolania v neprospech obvineného T. Č. z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. Por.. Skutkové okolnosti a právne závery tohto podnetu v plnom rozsahu prevzal minister spravodlivosti do dovolania, ktoré podal 23. januára 2024 na Okresný súd Prešov v neprospech obvineného T. Č. z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por., pretože týmto rozhodnutím bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 321, § 285 písm. a) Tr. por. a § 145 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného T. Č.Z..

V úvode dovolania minister spravodlivosti poukázal na skutočnosť, že krajský súd vyhodnocoval výpoveď už odsúdenej V. Y. v súvislostiach zistených znaleckým dokazovaním, kedy na jednej strane časť jej výpovede hodnotí ako pravdivú a vo zvyšnej časti túto bez ďalšieho odôvodnenia hodnotí ako nepravdivú. Uviedol, že znalecká organizácia, ako aj krajský súd, vzali za preukázané tvrdenie odsúdenej Y. o tom, že u nebohého došlo ku krvácaniu z úst, avšak nijakým spôsobom sa nevysporiadali s rozporom vzniknutým medzi daným tvrdením a obsahom znaleckých posudkov č. 15/2020 a 45/2020, ako aj ďalšími vo veci zabezpečenými dôkazmi. Znalecké dokazovanie pod č. 15/2020 a 45/2020 vychádzalo primárne z vykonania pitvy nebohého K., pričom z obsahu znaleckých posudkov, ani z priloženej fotodokumentácie nevyplýva, že by došlo ku krvácaniu z úst nebohého. Rovnako táto okolnosť nevyplýva ani z obhliadky mŕtvol na č. l. 578 spisu, ani zo správy o prehliadke mŕtveho tela na č. l. 807, ani z obhliadky miesta činu na č. l. 566, kde je vo fotodokumentácii zachytený aj detailný snímok tváre nebohého K.. Podľa názoru ministra spravodlivosti je pritom celkom nejasné, z akého dôvodu považoval krajský súd predmetnú výpoveď odsúdenej Y. za smerodajnú práve v tejto okolnosti, keď na druhej strane neuveril jej výpovedi najmä v časti, v ktorej opisovala spoluúčasť obvineného Č. (prípadne aj jeho navádzanie) na spáchaní trestného činu. Odsúdená Y. počas celého trestného konania neuvádzala, že by došlo k výtok z úst nebohého, pričom toto uviedla až na poslednom hlavnom pojednávaní. Dodal, že jediným ustáleným tvrdením Y. počas celého trestného konania bolo práve tvrdenie o spoluúčasti obvineného T. Č. na spáchaní skutku a jeho návod na usmrtenie poškodeného. Sám krajský súd pritom v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia na jednej strane uvádza, že je otáznne, či obvinený Č. sa spolupodieľal na hrdúsení nebohého, avšak na druhej strane poukazuje na to, že

obvinený svoju ruku na krk nebohého položil. Toto tvrdenie si samo o sebe odporuje, nakoľko pokiaľ súd pripustil, že obvinený rukou, prípadne rukami držal krk nebohého, je zrejmé, že sa na jeho dusení podieľal. V. Y. počas celého trestného konania pri každej z výpovedí jednoznačne potvrdila aj spoluúčasť obvineného T. Č. na hrdúsení nebohého, pričom táto okolnosť nebola v trestnom konaní vyvrátená žiadnym z vykonaných dôkazov.

Minister spravodlivosti ďalej uviedol, že pokiaľ ide o okolnosti motívu konania, ani krajský súd nekonštatoval, že by bol preukázaný motív odsúdenej Y. na zavraždení nebohého. Sám obvinený poukázal na svoje nezhody a fyzickú potýčku medzi ním a nebohým K. v daný deň, z čoho je zrejmé, že to bol práve obvinený, ktorý bol v konflikte s nebohým len chvíľu pred spáchaním daného skutku. Na tento motív poukázala aj znalkyňa z odboru psychológia v rámci svojho znaleckého posudku č. 93/2020, ktorá uviedla, že jeho motívom mohol byť práve krátkodobý konflikt. Znalkyňou PhDr. P. B. bola u obvineného zistená osobnosť patologicky štruktúrovaná, konkrétne emočne nestabilná, deprimovaná pri alkoholovej závislosti a organicky zmenená s poruchami správania a prežívania na tomto podklade, pričom trvalou súčasťou tejto osobnosti sú sklony k násilnému a agresívnemu konaniu, to znamená aj v stave toxicky nezmeneného vedomia. Na jeho agresívne správanie v deň skutku poukázali aj príslušníci polície vypočutí na hlavnom pojednávaní Ing. L. Q. a T. K., ktorí uvádzali, že obvinený bol agresívny a odsúdená uvádzala, že Č.Z. ho zabil.

V dovolaní minister spravodlivosti ďalej poukázal na záver znaleckého dokazovania a výpoveď znalca MUDr. B. N., ktorý uviedol, že jazyčka je kostička v krku, ktorá je uložená medzi svalovinou a je nepravdepodobné, aby laická osoba stlačením krku rukami mohla postrehnúť jej zlomenie, pričom samotné zlomenie jazyčky samo o sebe nespôsobuje smrť, smrť spôsobí stlačenie ostatnej štruktúry v krku, hrtana, zamedzenie prístupu vzduchu, stlačenie ciev, nervov a až potom dôjde k smrti. Pri samotnej zlomenine jazyčky k smrti izolovane nemôže dôjsť a týmto celým mechanizmom dochádza k smrti do piatich minút. Na druhej strane znalecká organizácia Alfa v znaleckom posudku a znalec MUDr. V. K. vo svojej výpovedi pred súdom poukázal na to, že zlomenie jazyčky je sprevádzané práve hmatovým vnemom s pocitom prasknutia kosti a uchom počuteľným zvukom prasknutia, pričom uvedený záver znalca je podľa názoru krajského súdu v zhode s tvrdením V. Y., že cítila, ako praskla nebohému „kôstka“ v krku. S týmto rozporom v znaleckom dokazovaní sa podľa názoru ministra spravodlivosti krajský súd nevysporiadal a len nekriticky prevzal závery znaleckého posudku znaleckej organizácie a časť výpovede odsúdenej Y.. Navyše krajský súd opätovne nevzal do úvahy ani stav odsúdenej Y. v čase spáchania skutku, kedy bola v stave strednej až ťažkej opitosti, a teda vnímanie skutku z jej strany bolo podstatne znížené. To, či cítila zlomenie jazyčky u nebohého je detailným popisom priebehu udalostí, pričom práve v týchto detailoch badať pri výpovediach menovanej značné rozpory. Minister spravodlivosti mal za to, že krajský súd nesprávne vyhodnotil nielen závery znaleckého posudku znalca MUDr. N., ale aj závery znaleckej organizácie Alfa, keď v podstate podotkol, že práve zlomením jazyčky (ktorú mala spôsobiť práve odsúdená) došlo k odumretiu mozgu nebohého, a teda aj k jeho smrti. Ďalej konštatoval, že z tvrdenia odsúdenej Y. pri výsluchu dňa 22. septembra 2022, že poškodeného škrtila len trochu, nakoľko ona má malé ruky a z jej tvrdenia v prípravnom konaní, že poškodeného začala škrtiť len jednou rukou, tak až sa mu zlomila kosť v krku a potom prišiel obvinený Č. a začal ho dusiť viac ako ona, nakoľko mal ruku na celom jeho krku, ako aj z fyzických predispozícií Y. (podľa záznamu z ÚVV a ÚVTOS Prešov výška 166,5 cm a váha 40,7 kg) a Č. je zrejmé, že to bol práve obvinený, ktorý by dokázal intenzívnejšie škrtiť poškodeného. Krajský súd svoje posúdenie žalovaného skutku zúžil len na konanie odsúdenej Y., ktoré viedlo k zlomeniu jazyčky a krvácaniu z úst (ktoré nebolo konštatované ani pitevným nálezom, či fotodokumentáciou z obhliadky miesta činu, či obhliadky mŕtvol), hoci podľa znaleckého dokazovania bolo konštatované, že zlomenie jazyčky len odštartovalo nezvratný proces dusenia a nevedlo ihneď k smrti poškodeného.

Záver krajského súdu o tom, že žalovaný skutok sa stal inak, ako je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe, ako aj v rozsudku, podľa názoru ministra spravodlivosti nijako nebránil zhodnoteniu účasti obvineného T. Č. na spáchaní skutku iným spôsobom a v inom časovom slede, ako bolo uvedené, a to aj pri zachovaní totožnosti skutku. Mal za to, že aj pri prípadnej úprave skutkovej vety v tom smere, že sa obvinený Č. pripojil ku hrdúseniu až po určitom čase, bolo potrebné vyhodnotiť

konanie obvineného ako spáchanie obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.. Ďalej konštatoval, že právnej kvalifikácii posudzovaného skutku neprekáža skutočnosť, že rozhodujúce „smrteľné zranenia“ mohla spôsobiť práve odsúdená Y.. Preto konštatovanie krajského súdu o oslobodení obvineného T. Č. v tom smere, že tento sa podieľal na spáchaní skutku až po tom, ako odsúdená V. Y. začala hrdúsiť poškodeného a spôsobila mu zlomenie jazyčky, nie je podľa názoru ministra spravodlivosti správne. Uviedol, že ak krajský súd poukázal na to, že obvinený začal poškodeného škrtiť v čase, keď tento bol už mŕtvy, čo z vykonaného dokazovania nevyplýva, ale krajský súd to v odôvodnení rozhodnutia naznačil, je otázne, prečo takéto konanie neposúdil minimálne ako pokus podľa § 14 ods. 1 Tr. zák.. Krajský súd sa nevysporiadal ani s okolnosťou uvádzanou V. Y. o tom, že to bol práve T. Č., ktorý ju naviedol na spáchanie činu, pretože pokiaľ by došlo k preukázaniu uvedeného návodu, bolo by na mieste konštatovanie súdu o spáchaní predmetného trestného činu zo strany obvineného v zmysle § 21 ods. 1 písm. a) Tr. zák.. Minister spravodlivosti záverom nesúhlasil ani s vyhodnotením výpovede svedkyne K. F. krajským súdom.

Z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 321, § 285 písm. a) Tr. por. a § 145 ods. 1 Tr. zák., v prospech obvineného T. Č., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na neho obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu ministra spravodlivosti sa vyjadril obvinený T. Č. prostredníctvom svojej ustanovenej obhajkyne JUDr. Viery Strakovej písomným podaním zo 16. marca 2024 konštatujúc, že krajský súd zistil skutkový stav bez dôvodných pochybností potrebný na to, aby vydal zákonný a spravodlivý rozsudok a správne vzal do úvahy zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného. Krajský súd tiež správne skonštatoval, že už po dokazovaní vykonanom v štádiu prípravného konania bolo zrejmé, že tento skutok sa nestal tak, ako to uvádza prokurátor vo svojej obžalobe. Z výpovede V. Y. je zrejmé, že ona sotila nebohého M. K. z lavičky, ktorý ostal ležať na zemi, sama ho hrdúsila, a to až do momentu, keď došlo k zlomeniu jazyčky (čo vyjadrila slovným spojením: „kostka sa mu zlomila“), následne, keď bola dopyčovaná v pozícii svedkyne, popísala aj skutočnosť, že ho škrtila aj v momente, keď mu z úst vyšla krv a ďalší biologický materiál. V závere vyjadrenia k dovolaniu obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministra spravodlivosti v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie ministra spravodlivosti i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolania (§ 382 Tr. por.), preskúmal najvyšší súd 10. októbra 2024 na verejnom zasadnutí (§ 384 ods. 1 Tr. por.) zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na vecné dôvody dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktoré sú uvedené v dovolaní a ktorými je za podmienok uvedených v § 385 Tr. por. dovolací súd viazaný a dospel pri tom k záveru, že dovolanie ministra spravodlivosti je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok smerujúci proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie. O to viac to platí v posudzovanom prípade, keďže ide o revidovanie takpovediac nesprávne zisteného skutkového stavu, pričom Trestný poriadok takúto právomoc priznáva len ministrovi spravodlivosti na podklade podnetu.

Trestného činu vraždy sa podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. dopustí, kto iného úmyselne usmrť.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom, ako aj dôkazy prípustné podľa § 119 ods. 5 a 6 podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 285 písm. c) Tr. por. súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Obligatórnym dôvodom podania dovolania v prípade ministra spravodlivosti sú chyby súdu pri hodnotení dôkazov vo vzťahu k zisťovaniu skutkového stavu veci alebo pri dôkaznom postupe súdu, ktorý Trestný poriadok ustanovuje pri zisťovaní skutkového stavu. Ide o procesné chyby, ktoré predstavujú porušenie ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci v oblasti zisťovania skutkového stavu veci.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia dôkazov, keď po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Trestný poriadok pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo postupovať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Všeobecné pravidlo určujúce rozsah dokazovania je v § 2 ods. 10 Tr. por.. Z hľadiska hodnotenia dôkazov je rozhodujúcim pravidlom zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., to všetko za predpokladu, že takéto dôkazy boli získané zákonným spôsobom a zákonným spôsobom boli aj vykonané.

Najvyšší súd po preštudovaní spisového materiálu dospel k záveru, že právoplatné rozhodnutie krajského súdu vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol zistený na základe procesne chybného postupu pri vykonaní doplneného znaleckého dokazovania, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 371 ods. 3 Tr. por..

Krajský súd svoj oslobodzujúci výrok založil v podstate na téze, že nebolo dokázané, že sa skutok stal tak, ako to bolo uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku okresného súdu vzhľadom na existenciu vážnych pochybností o tom, že obvinený T. Č. sa svojím konaním spolupodieľal na hrdúsení poškodeného a vysokú pravdepodobnosť, že smrť poškodeného bola v priamej príčinnej súvislosti s konaním (hrdúsením) odsúdenej V. Y.. Najvyšší súd uvádza, že tento záver krajského súdu zatiaľ nemá oporu vo vykonaných dôkazoch, keďže pri ich hodnotení sa krajský súd dôsledne nevysporiadal so všetkými pre rozhodnutie podstatnými okolnosťami.

Za mimoriadne podstatné považuje dovolací súd ustálenie okamihu smrti poškodeného po zlomení jazyčky, v čom po pribratí znaleckej organizácie Alfa - znalecká organizácia, s. r. o. do konania na krajskom súde nastali rozpory so závermi znalca MUDr. N., s ktorými sa krajský súd nevysporiadal. Znalec MUDr. N. pri dopočutí na hlavnom pojednávaní 22. septembra 2022 (č. l. 1476 spisu) na otázku,

kedy dochádza k smrti poškodeného v prípade zlomeniny jazyčky, uviedol, že „aby došlo k smrti musia byť splnené viaceré požiadavky, samotná zlomená jazyčka nie je o sebe závažná, tam je závažné stlačenie dýchacích ciest, stlačenie ciest v krku, ktorým je zapríčinené nedokrvenie mozgu, a tým pádom zadusenie. Samotná jazyčka to jednoducho nejde odpovedať, čiže samotná jazyčka nemá vplyv. Nedá sa to takto povedať, pretože jazyčka sa zlomí, ale samotná zlomená jazyčka smrť nespôsobí. Smrť spôsobí to, že sa stlačia ostatné štruktúry krku, hrtan, zamedzí sa prístup vzduchu, stláčajú sa cievy, nervy a až vtedy potom dôjde k smrti. Pri samotnej zlomenine jazyčky k smrti nemôže dôjsť, len izolovane.“ Ďalej uviedol, že sa nedá určiť, kedy dochádza k smrti po zlomení jazyčky, lebo je tam celý mechanizmus a všeobecné dusenie je do tých piatich minút, kedy odumrie mozog. Znalec znaleckej organizácie Alfa - znalecká organizácia, s. r. o. na verejnom zasadnutí 25. januára 2023 (č. l. 1605 spisu) zotrval na záveroch znaleckého posudku a konštatoval, že „k nezvratnému smrteľnému následku došlo najskôr v čase 5 až 8 minút po vzniku zlomeniny jazyčky. Už začiatok samotného dusenia, ak bolo dosť intenzívne so vznikom uzáveru dýchacích ciest a zamedzením dýchania a prísunu kyslíka do mozgu mohlo spôsobiť nedostatočné okysličenie krvi, čo by malo za následok začiatok nedostatočného okysličenia mozgu s jeho následným odumretím počas hrdúsenia, tzn. že v takomto prípade mohlo dôjsť po zlomenine jazyčky aj k skoršiemu odumretiu mozgu poškodeného v závislosti od začiatku intenzívneho hrdúsenia poškodeného so zamedzením prísunu kyslíka do mozgu.“ Dodal, že „pri samostatnom hodnotení jednotlivých poranení, ktoré vznikli počas hrdúsenia poškodeného je možné ustáliť, že zlomenina ľavého veľkého rohu jazyčky bola tým poranením, kedy došlo jednoznačne k nezvratnému poškodeniu dýchacích ciest s následnou smrťou menovaného. Po zlomení jazyčky došlo následne ku krvácaniu z úst menovaného, ako to popísala obžalovaná a bolo rozhodujúcim zraňujúcim mechanizmom s následným udusením sa poškodeného pri hrdúsení.“

Samotný rozpor záverov vyššie uvedených znaleckých posudkov znalcov nepredstavuje s ohľadom na ďalší priebeh trestného konania procesnú vadu, a to v súvislosti so zásadou voľného hodnotenia dôkazov. V zmysle aplikačnej praxe ak má súd k dispozícii dva znalecké posudky s rozličnými závermi o tej istej otázke, musí sa vysporiadať v priebehu konania s tým, ktorý a z akých dôvodov (najmä s ohľadom na výsledky ďalšieho dokazovania) vezme za podklad pre svoje rozhodnutie, rovnako sa však s ohľadom na uvedené musí vysporiadať s tým, prečo sa vo vzťahu k rozhodnutiu neopiera o závery iného zo znaleckých posudkov. S ohľadom na riešenie danej procesnej situácie je nesporne potrebné oboch znalcov opätovne vypočuť, pretože ak boli v trestnom konaní vypracované dva znalecké posudky, ktoré si svojimi závermi vzájomne odporujú, neprichádza do úvahy možnosť vzájomnej konfrontácie znalcov (za účelom odstránenia zjavných rozporov), nakoľko konfrontácia prichádza do úvahy len v súvislosti s osobami, ktoré sú v procesnom postavení obvineného, prípadne svedka. Znalcov je však možné oboznámiť s takýmto odlišným záverom a na hlavnom pojednávaní (v prípade krajského súdu na verejnom zasadnutí v rámci odvolacieho konania) ich k ustáleniu okamihu smrti poškodeného vypočuť.

Povinnosťou krajského súdu bude preto na verejnom zasadnutí opätovne vypočuť obidvoch znalcov a prípadné rozpory medzi nimi odstrániť vyššie uvedeným procesným postupom.

V nadväznosti na vyššie uvedené doplnenie dokazovania bude potrebné, aby sa krajský súd vysporiadal so zmenou výpovede odsúdenej Y. na hlavnom pojednávaní 22. septembra 2022 (č. l. 1476 spisu), na ktorom uviedla, že poškodeného na popud obvineného Č.É. hodila na zem, začala ho škrtiť a len trošku škrtila, lebo mala malé ruky a Č.Ý. to dokončil a mali štyri ruky na krku, pričom v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní 28. júna 2021 (č. l. 1028 spisu) vypovedala, že poškodeného s obvineným hrdúsili tak, že obaja mali po jednej ruke na jeho krku, pričom krajský súd vychádzajúc z vyššie uvedeného tvrdenia dospel k záveru, že k smrti poškodeného nedošlo tak, ako to tvrdí odsúdená, keďže vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania smrteľný následok nastal pôsobením dvoch rúk a nie štyroch rúk.

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že znalec MUDr. N. vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní 2. septembra 2021 (č. l. 1101 spisu) a na hlavnom pojednávaní 22. septembra 2022 (č. l. 1476 spisu) uviedol, že z medicínskeho hľadiska nie je možné vylúčiť ani potvrdiť, či hrdúsila

jedna osoba alebo dve, môže byť jedna osoba dvoma rukami alebo dve osoby každá jednou rukou, no nedá sa to určiť. Z uvedených výpovedí znalca ani zo samotného znaleckého posudku nie je možné podľa názoru dovolacieho súdu vyvodiť záver, že sa na smrti poškodeného podieľala len odsúdená Y. Navyše záver znalca MUDr. N., že bolo pôsobené na krk poškodeného veľkou silou, ako aj fyzické predispozície odsúdenej Y. a obvineného, nasvedčujú pravdivosti jej tvrdenia o účasti obvineného na hrdúsení.

Bez akéhokoľvek povšimnutia ale krajský súd ponechal (ale aj okresný súd vrátane ministra spravodlivosti) skutočnosť vyplývajúcu z fotodokumentácie, ktorá je súčasťou zápisnice o rekonštrukcii (č. l. 236 spisu), konkrétne z fotografií č. 11, 12, 14 a 15, a to, že napriek tvrdeniu odsúdenej Y. o hrdúsení poškodeného ľavou rukou, je na fotografiách zachytené znázornenie hrdúsenia poškodeného pravou rukou. Aj v tomto vidí dovolací súd nezrovnalosť, keďže odsúdená je ľavoruká (znalecký posudok PhDr. P. B. č. l. 442 spisu), a preto v rovine rozumnej istoty považuje za vysoko nepravdepodobné, že skutok sa stal tak, ako je zachytené na uvedených fotografiách v zápisnici o rekonštrukcii. Je tiež v rozpore s pravidlami logického úsudku, aby odsúdená Y. v pozícii kľáčiac vedľa poškodeného z ľavej strany, ako to zachytávajú fotografie z rekonštrukcie, tohto ako ľavoruká hrdúsila ľavou rukou krížom cez telo.

Rovnako sa krajský súd nevysporiadal s rozporom vzniknutým tvrdením odsúdenej Y. o výtoku, resp. krvácaní z úst poškodeného po zlomenine jazyčky na hlavnom pojednávaní 22. septembra 2022 (č. l. 1476 spisu) v konaní doposiaľ zabezpečenými dôkazmi, keďže zo znaleckého posudku MUDr. N. a MUDr. S. č. 15/2020 a 45/2020 (č. l. 278 spisu), zo zápisnice o obhliadke miesta činu (č. l. 566 spisu), zo zápisnice o obhliadke mŕtvol (č. l. 578 spisu) ani zo správy o prehliadke mŕtveho tela (č. l. 807 spisu) existencia výtoku, resp. krvácania z úst poškodeného nevyplýva. Rozpor v znaleckom dokazovaní, s ktorým sa krajský súd taktiež nevysporiadal, vidí dovolací súd aj v záveroch znalcov o možnosti sluchového a hmatového vnímania zlomenia jazyčky odsúdenou Y. a v intenzite útoku potrebnej na vznik tejto zlomeniny. Kým znalec MUDr. N. sa pri doložení na hlavnom pojednávaní 22. septembra 2022 (č. l. 1476 spisu) vyjadril, že „je nepravdepodobné, aby laická osoba pri stlačení krku rukami mohla postrehnúť, že sa tá kostička zlomila, teda jazyčka“ a že „je veľmi nepravdepodobné a až skoro vylúčené, aby to laická osoba poznala“, znalec znaleckej organizácie Alfa - znalecká organizácia, s. r. o. MUDr. K. na verejnom zasadnutí 25. januára 2023 (č. l. 1605 spisu) uviedol, že „pripade zlomeniny jazyčky dochádza k citeľnému hmatovému vnemu spojenému s pocitom prasknutia tenkej kosti sprevádzaného uchom počuteľným prasknutím. Pri vykonávaní pitvy sa počas hodnotenia stability jazyčky pri každej pitve vykonáva úkon spojený s tlakom na jazyčku dovtedy, kým nedôjde k jej prasknutiu.“ Ďalej uviedol, že „jazyčka kladie určitý odpor, ktorého prekonanie sa dá pocítiť v rukách a zároveň je ho aj počuť. Táto skúška sa vykonáva z dôvodu zistenia, či pred smrťou nedošlo k zlomenine jazyčky.“ Dodal, že „v danom prípade ide o tenkú kosť, pričom na prekonanie odporu pevnosti tkaniva s jeho následnou zlomeninou stačí pôsobenie strednej až väčšej sily.“ Taktiež uviedol, že „pri lámaní jazyčky dochádza k počuteľnému prasknutiu, ktoré je identifikované bežným sluchom. Uvedená kosť pri svojom zlomení má dostatočnú hrúbku na to, aby to prasknutie bolo počuteľné aj druhou osobou.“ Preto v rámci opätovného vypočutia znalcov MUDr. N. a MUDr. K. zo znaleckej organizácie Alfa - znalecká organizácia, s. r. o. bude potrebné odstrániť aj tieto vyššie uvedené rozpory v znaleckom dokazovaní.

Ak by vyššie uvedený procesný postup nevedol k náprave, treba potom postupovať v zmysle ustanovenia upravujúceho odstraňovanie väd znaleckého posudku, predovšetkým by zrejme prichádzalo do úvahy vypracovanie revízneho znaleckého posudku, v tomto posudzovanom prípade znaleckým ústavom podľa § 147 ods. 1 Tr. por..

Za pochybenie krajského súdu dovolací súd považuje aj to, že sa dôsledne nezaoberal motívom skutku. Odsúdená Y. vo výpovediach viackrát uviedla, že na skutok ju naviedol práve obvinený Č., pričom nie je zjavné, ako túto otázku krajský súd vyhodnotil.

Dovolací súd v súvislosti so záverom krajského súdu o nesprávnosti skutkovej vety poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo 4. októbra 2017, sp. zn. 3T/35/2017, v zmysle ktorého „totožnosť

skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovaného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou. Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, názvu - mena poškodenej strany, ak ide o ten istý subjekt, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná;

- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku;

- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku;

- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak činu prísnejšie trestného.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.“

Na základe vyššie uvedeného možno vyvodiť záver o zachovaní totožnosti skutku v prejednávanej veci.

Krajský súd preto pochybil, keď obvineného oslobodil spod obžaloby prokurátora podľa § 285 písm. a) Tr. por., s odôvodnením, že nebolo dokázané, že sa skutok stal tak, ako to bolo uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, obžalobe a rozsudku okresného súdu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 26/1965. Ak v priebehu trestného konania bolo zistené, že sa skutok stal, avšak nie je možné preukázať, že ho spáchal práve obžalovaný, je nutné obžalovaného oslobodiť spod obžaloby jedine podľa § 226 písm. c) Tr. por. [teraz § 285 písm. c) Tr. por.].

Z dôvodu existencie vyššie uvedených rozporov, ktoré je potrebné v ďalšom konaní odstrániť, považuje najvyšší súd rozhodnutie krajského súdu za predčasné.

Z týchto dôvodov potom Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu v ustanoveniach § 2 ods. 10, ods. 12, § 146, § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), § 322 ods. 3, § 285 písm. a) Tr. por., § 20, § 145 ods. 1 Tr. zák. a konaním, ktoré mu predchádzalo, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. bol porušený zákon v prospech obvineného T. Č., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil

napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 2 Tr. por. krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Povinnosťou krajského súdu bude postupovať tak, aby zistil skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, vykonať dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie, vykonané dôkazy vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. (jednotlivo i v súhrne s ostatnými vo veci vykonanými dôkazmi) pri súčasnej viazanosti súdu nižšieho stupňa právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por. a v nadväznosti na to opätovne rozhodnúť o ne/vine obvineného T. Č..

Tento rozsudok bol prijatý v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.